

Wet op de Vaste Boekenprijs

meningen over het toezicht

Opdrachtgever: Commissariaat voor de Media

ECORYS Nederland BV

Peter Vis

Rotterdam, 5 januari 2009

Samenvatting

In het kader van de evaluatie van de Wet op de Vaste Boekenprijs (de Wet) wordt door het Commissariaat voor de Media (Commissariaat of CvdM), dat is belast met het toezicht op de naleving van de Wet, een zelfevaluatie uitgevoerd met betrekking tot dit toezicht. Een onderdeel van deze zelfevaluatie is het peilen van de opvattingen van een negental door het CvdM geselecteerde (platforms van) onder het toezicht vallende instanties. Dit onderdeel van de zelfevaluatie is in opdracht gegeven aan ECORYS Nederland BV.¹

Algemeen beeld ten aanzien van het toezicht heel positief

Over het geheel genomen resulteert een heel positief beeld ten aanzien van het toezicht door het Commissariaat. Onderbrengen van het toezicht bij het Commissariaat was logisch en doelmatig. Het Commissariaat is alert en treedt streng doch rechtvaardig op.

Kwetsbaarheid van het toezicht

Verschillende betrokkenen hebben gesignaleerd dat de toezichtstaken binnen de ambtelijke organisatie van het CvdM worden ingevuld door maar enkele medewerkers wat niet positief is voor het waarborgen van de continuïteit. Door de sterke concentratie zijn ook de mogelijkheden voor interne toetsing van beleid en acties beperkt.

Aandacht voor toegankelijke communicatie

Meer, en vooral ook beter toegankelijke, communicatie zou op prijs worden gesteld. Voor een belangrijk deel van de doelgroep is publicatie van in formele taal gestelde besluiten minder nuttig. Er is behoefte aan laagdrempelige uitleg over wat niet mag en vooral ook over wat wel mag, geïllustreerd met voorbeelden. Het is nuttig om door middel van e-mailsignalering de doelgroep op de hoogte te brengen van nieuwe publicaties. Voorlichting tijdens workshops of seminars wordt gezien als een nuttige aanvulling op communicatie via (elektronische) media.

Publiceren alle finale documenten

Een aantal partijen heeft de indruk dat niet alle finale besluiten en notities van het CvdM via de website openbaar worden gemaakt. Dat zou volgens hen wel wenselijk zijn.

Communiceren sanctievoornemens

Door een aantal betrokkenen is gesignaleerd dat het onwenselijk is dat het CvdM voornemens tot het opleggen van een sanctie communiceert omdat als er uiteindelijk geen sanctie wordt opgelegd er toch reputatieschade kan zijn ontstaan.

¹ Zie www.ecorys.nl voor meer informatie over ECORYS Nederland.

Formaliseren en communiceren van het sanctiebeleid

Er is behoefte gesignaleerd aan meer duidelijkheid over het sanctiebeleid van het CvdM en de in dat kader te hanteren uitgangspunten en criteria. Van belang is daarbij dat bij een deel van de betrokkenen het corrigerende optreden van het CvdM betrekkelijk willekeurig en soms ook disproportioneel over komt.² Een deel van de betrokkenen is ook van oordeel dat het sanctiebeleid (te) sterk is gebaseerd op de letter van de wet en dat meer nadruk zou kunnen worden gelegd op toezicht in de geest van de wet.

Piepsysteem werkt goed en doelmatig

Opsporing van overtredingen van de wet via het zogenaamde piepsysteem is naar het oordeel van de meeste betrokkenen adequaat en doelmatig, hoewel enkelen hebben gesignaleerd dat deze aanpak tot ongelijkheid kan leiden. Toezicht op eigen initiatief zou dat, tegen mogelijk disproportioneel hoge kosten, kunnen tegengaan.

Doelmatigheid van procedures voor het invoeren en raadplegen van prijzen

De meeste betrokkenen zijn negatief over de vanuit een oogpunt van het beheersen van administratieve lasten ongewenste meervoudige invoer van gegevens bij het Centraal Boekhuis, het Bureau ISBN en bij het CvdM. Koppeling van de systemen wordt wenselijk geacht. Gesignaleerd is verder dat bij elektronische invoer van gegevens verschillen in het gebruikte communicatieprotocol ONIX voor problemen zorgen wat tijdrovende handmatige invoer noodzakelijk maakt.³

Detailhandel buiten het boekenvak negatief over de Wet

Vertegenwoordigers van de detailhandel die zich niet specifiek richt op de verkoop van boeken zijn minder positief tot heel negatief heel negatief over de Wet die naar hun oordeel ten onrechte klanten interessante aanbiedingen onthoudt. Een kernpunt van kritiek is daarbij dat verkoop via deze kanalen in belangrijke mate resulteert in vergroting van de markt zodat de verkoop via de gespecialiseerde handel niet of nauwelijks wordt benadeeld

² Disproportionaliteit wordt vooral ervaren door (woordvoerders voor) partijen waaraan een sanctie is opgelegd.

³ Het CvdM herkent dit probleem niet. Volgens het CvdM is de nieuwste versie van ONIX goed compatible met de webomgeving Vaste Boekenprijs waarbij een aantal velden die niet nodig zijn voor het toezicht worden genegeerd. De website bevat daarnaast een hulpprogramma waarmee EXCEL bestanden geschikt kunnen worden gemaakt voor geautomatiseerde invoer van gegevens.